

Aorta Muziektheater

Maria Nuñez, van brandstapel naar vrijheid

vrijdag 5 april, 20.15 uur
 Stadsschouwburg
 1e rang € 20,05 | 2e rang € 17,38 | 3e rang € 12,92
 4e rang € 8,02 | CJP, collegekaart € 10,02

Spannend en romantisch muziektheater

'Maria Nuñez, van brandstapel naar vrijheid' is spannend en romantisch muziektheater met als rode draad het wonderbaarlijke en waargebeurde verhaal van de Joodse asielzoekster Maria Nuñez. In 1593 vlucht zij voor de brandstapels van de Portugese inquisitie naar het van de Spanjaarden bevrijde Holland, het eerste land ter wereld dat geloofsvrijheid kent. Het wordt een avontuurlijke reis. Onderweg wordt zij gevangengenomen door Engelse kapers, waarvan de kapitein verliefd op

haar wordt. Hij introduceert haar aan het hof van Koningin Elisabeth, maar Maria wil maar één ding: naar Amsterdam, het Jeruzalem van het Noorden, waar zij niet veel later als eerste Portugese jodin haar geluk vindt.

Prachtig zijn de Sefardische liederen – denk qua sfeer aan Amina Alaoui en Mor Karbasi – die voor het verhaal gemaakt lijken te zijn. Patricio Wang, componist van de 'Maria Nuñez Suite', geeft deze muziek met het Chileense ensemble Amankay een prachtige theatrale uitvoering, tegen de achtergrond van geprojecteerde, sfeervolle aquarellen.

*script: Frans Lavell · regie: Machteld van Bronkhorst
 arrangementen, compositie, muzikale leiding en gitaar: Patricio Wang · spel en muziek: Zalina Tamar Niamut (sopraan), Augusto Valença (tenor), Winanda van Vliet (mezzo-sopraan), Elianne van Ee (sopraan), Renato Freygang (fluit), Daniel Smith (percussie) en Alvaro Pinto (gitaar en zang)*

INTERVIEW

Scriptschrijver Frans Lavell en regisseur Machteld van Bronkhorst: "Het wordt een feestelijk muzikaal spektakel."

door Jos Schuring

Spectaculair en bepaald onallegaars is het verhaal van Maria Nuñez dat begin april in de Stadsschouwburg te zien is. Scriptschrijver Frans Lavell vormt samen met regisseur, Machteld van Bronkhorst en de Chileense musicus Patricio Wang, leider van het ensemble Amankay, het creatieve team achter de theaterproductie 'Maria Nuñez, van brandstapel naar vrijheid'. Lavell kwam ooit in een boekwinkeltje in Parijs 'Être Juif à Amsterdam au temps de Spinoza' tegen van de Franse historicus De Mechoulan, waarin hij las over Nuñez en Nederland als het beloofde land. Hij was perplex. Hij verdiepte zich in de cultuur van de Sefardische joden, zocht de juiste partners en schreef het libretto voor de voorstelling.

Stinkende katholieken

Praten met Lavell is als luisteren naar die geweldige geschiedenisleraar van de middelbare school. "Als je wat gaat wroeten kom je zoveel mooie verhalen tegen. Toen Columbus in 1492 het ruime sop koos om de weg naar de Oost te vinden, werd hem naar verluidt ook als geheime opdracht meegegeven om een nieuw land te zoeken voor de Joden. Die waren in hetzelfde jaar uit Spanje verbannen. Velen emigreerden naar de islamitische landen rond de Middellandse Zee. Maar anderen, zoals de familie van Maria Nuñez, weken uit naar Portugal. Vier jaar later werden deze Joden echter ook daar voor de keuze gesteld: bekeren of vertrekken. Met dat verschil dat vertrekken hen onmogelijk werd gemaakt. Ze werden en masse op pleinen met doopwater

besproeid en katholiek verklaard. Nadat de Joden uit Spanje en Portugal waren verdreven of gedwongen bekeerd, pakte de katholieke regimes de moslims aan. Zo werden ook hun badhuizen gesloopt. Koning Philips II vond dat de moslims geobsedeerd waren door hygiëne. Vermoedelijk ontstond in die tijd de uitdrukking dat iemand katholiek rook, oftewel stonk."

Yasmin Levy en Maarten van Roozendaal

Lavell wilde het verhaal van Maria Nuñez graag ensceneren met muziek. Operaregisseur Machteld van Bronkhorst was direct enthousiast. "De van oorsprong Chileense muzikant Patricio Wang zette de teksten van Lavell op muziek en zocht naar de juiste muzikale verbindingen, waarbij hij op weg werd geholpen met muziek van de Sefardische Joden die hij had uitgezocht. Het wordt een feestelijk muzikaal spektakel." Lavell vult aan: "De muziek heeft een beetje de sfeer van zangeressen als Mor Kabassi, Amina Alaoui en Yasmin Levy, maar ook gebruiken we 'Red mij niet' van Maarten van Roozendaal. Veel van die muziek wordt gezongen in het Ladino, de taal van de Sefardische joden die gebaseerd is op het Oud-Castiliaans."

Geen moralisme

"Patricio gaat nogal vrij om met de tradities van de Sefardische cultuur omdat we een eigentijdse voorstelling willen maken", vertelt Van Bronkhorst. Dat past eigenlijk ook goed bij de Ladino-cultuur, die heeft zich door de diaspora overal weer anders ontwikkeld. Er is Sefardische muziek in Griekenland, Turkije, maar ook in Bosnië, Marokko en Zuid-Amerika. Dat Patricio nu net een rap heeft bedacht, vinden we dus mooi en toepasselijk." Lavell blijft verbaasd over het actualiteitsgehalte van het verhaal. "Liefde, avontuur en tolerantie, maar ook fundamentalisme maken de eeuwenoude geschiedenis van Maria Nuñez zo hedendaags, zeker nu Nederland zo xenofob is geworden. Ik wil geen moralistische voorstelling, maar hoop wel dat het publiek neuriënd met wat wijsheid en wetenswaardigheden naar huis gaat."